

Lezing voor MVO Nederland op 30 januari 2014, in verband met het 10 jarig bestaan

door Meiny Prins

Nederland, de groenste stad van de wereld

Majesteit,
Beste Willem Lageweg en collega's van MVO Nederland.
Beste mensen van het maatschappelijk verantwoord leven!

Mijn naam is Meiny Prins. Ik ben algemeen directeur van Priva, een high tech familiebedrijf. Priva is producent van procescomputers. Met ruim 420 collega's ontwikkelen en leveren wij producten en diensten op het gebied van klimaat, water en energie. Priva is marktleider in de tuinbouw en toonaangevend op het gebied van gebouwautomatisering: innovatief en wereldwijd actief.

In het najaar van 2013 was ik in China. Samen met de manager van onze Chinese vestiging in Beijing, bezocht ik een aantal klanten. Zo reisden we ook met de hogesnelheidstrein van Shanghai naar Changzhou. In de metropool Shanghai wonen zo'n 26 miljoen inwoners. Als je met de trein naar Changzhou reist kom je binnen 45 minuten langs drie steden van nog eens 10, 8 en 6 miljoen inwoners. Deze steden liggen in de Yangtze River Delta. Een soort 'buitenwijk' van Shanghai City. In een straal van 200 km rondom Changzhou wonen en werken zo'n 65 miljoen mensen. Een rijk gebied waar enorm wordt gebouwd. Van internationale vliegvelden tot hightech parken en complete medical centers.

Maar de mensen in China zijn twee belangrijke zaken meer dan zat: corruptie en verontreiniging. En dus heeft de overheid bepaald dat in 2017 alle wetgeving en de handhaving daarvan op orde moet zijn, zodat in 2020 de problemen voor het grootste deel zijn opgelost. Ook in China dringt het door dat economische groei niet de belangrijkste waarde is.

Daarnaast is afgesproken dat de trek naar de stad afgeremd moet worden door het serieus ontwikkelen van het platteland, direct in de omgeving van deze grote steden ... En dat gaan ze ook gewoon doen.

Over ambitie gesproken ...

Ook al gaat dit over China, ik wil graag laten zien dat, als je een gezamenlijke ambitie hebt, en daar met elkaar de juiste randvoorwaarden voor kunt creëren, er zóveel meer mogelijk is!

Maar wie is er vandaag in Nederland nog echt bezig met onze toekomst? Wie durft er nog een gezamenlijke ambitie uit te spreken! Wie heeft er nog een visie?

Erg veel tijd hebben we niet meer. We komen namelijk serieus geld te kort. We kunnen niet doorgaan met meer uitgeven dan we als land kunnen verdienen. En we kunnen ook niet meer geld verdienen met het verkopen van 'gebakken lucht'.

En nu - zo verslaafd als dat we zijn aan onze gasbel - vallen de gasbaten ook nog tegen, stond recent in de pers. Een soort winstwaarschuwing. We lopen als Nederland weer miljarden Euro's mis aan inkomsten. Dat is overigens niets nieuws, want als je 'googelt' op 'tegenvallende gasbaten' is dat al vanaf 2009 een gegeven. Alleen gaat het nu ook om het vergoeden van de schade aan de omgeving.

En inkomsten genereren uit het winnen van schaliegas gaat ook geen oplossing bieden. Ook dat is 'fossiel' en dus eindig en daarmee geen duurzame oplossing. Daarnaast werkt het vooral de ontwikkelingen van een nieuwe, toekomstbestendige en duurzame 'CleanTech economie tegen, een economie die verder gaat dan alleen het vullen van de staatskas of de kas van een aantal belanghebbende partijen.

Nog meer bezuinigen dus. Maar bezuinigen is niet een doel op zich. Bezuinigen is pas zinvol, als je de financiële ruimte die je daarmee creëert, weer kan inzetten voor vernieuwing. Om te kunnen investeren in de toekomst. Maar daar is wel een visie voor nodig. Gebaseerd op de belangrijkste trends in de wereld, de grote marktfragen, de kansen en onze eigen kernkwaliteiten. Een visie die langer mee gaat dan een kabinetsperiode. Die niets meer te maken heeft met partijpolitiek, maar met de economische kansen voor ons land in een dynamisch internationaal speelveld.

Laten we nu eens kijken wat er in de wereld gebeurt...

Iedere dag verhuizen wereldwijd bijna 180.000 mensen van het platteland naar de grote stad. Op zoek naar werk, naar een bestaan, naar een goed leven. Over 15 jaar zal meer dan 60% van de wereldbevolking leven in enorme grootstedelijke gebieden. Vandaag zijn er al ruim 30 grote wereldsteden. Van Tokyo met 35 miljoen inwoners tot Manilla met meer dan 20 miljoen inwoners. Maar ook Seoel, Mumbai, New York en Calcutta doen mee. Deze steden hebben één ding gemeen: ze liggen allemaal in een delta. De aanwezigheid van water geeft van oudsher mogelijkheden voor handel, logistiek en voedselproductie. En dat is nog steeds.

Waar zoveel mensen wonen zal ook steeds meer voedsel geproduceerd gaan worden. Niet alleen vanwege de 'monden' die gevoed moeten worden en de beschikbare arbeid, maar ook vanwege het kunnen hergebruiken van water en het creëren van nieuwe energiestromen. Afvalwaterstromen uit de stad zullen hergebruikt gaan worden voor het produceren van voedsel. Afval van voedselproductie zal worden vergist tot duurzame energie. Efficiënte energie- en waterstromen, duurzame voedselproductie, groene en schone stadsdelen, decentrale en korte ketens, maken van deze steden Duurzame Urban Delta's.

En dan kijken we naar Nederland. Ook zo'n 'wereldstad' in de delta. Als we Nederland wat meer op afstand bekijken, zie je een aaneengesloten gebied van stedelijke bebouwing. Van Alkmaar tot voorbij Eindhoven. En als we dat beeld even vasthouden, dan is het Groene Hart in Nederland, het 'Central Park van New York' en is het Westland gewoon 'Urban Farming'.

Dus binnen 15 jaar is 60% van alle mensen op deze wereld op zoek naar een beter leven in de stad, naar werk, naar meer gevarieerd eten, gezondheid, mobiliteit. Zullen met name de steden ook de grootste aanjagers zijn voor verduurzaming en radicale innovaties. Voor technologische doorbraken. Lokale overheden zullen hun steden inzetten als proeftuinen voor nieuwe technologie, zolang hun grote problemen met de luchtkwaliteit, riool, water, te weinig groen, mobiliteit, hoogwaardig en lokaal geteeld voedsel, maar opgelost worden. Omdat de inwoners van hun stad eisen gaan stellen aan hun kwaliteit van leven. Kijk naar Beijing. Mensen willen geen luchtverontreiniging meer, een stinkend riool en corruptie. De kwaliteit van leven wordt belangrijker dan economische groei.

Zo was dus de 19e eeuw, de eeuw van de keizerrijken. De 20ste eeuw, de eeuw van de landen en wordt de 21ste eeuw, de eeuw van de steden.

En hier ligt een kans voor Nederland. Nederland kan marktleider worden. Leverancier van Duurzame Urban Delta's. Nederland kan internationaal een statement maken. Samen een nieuw toekomstperspectief creëren voor ons land, als de 'groenste stad van de wereld'. Dan zijn we een voorbeeld voor alle grote metropolen. Kunnen we prachtige, efficiënte en duurzame woon- en werkomgevingen laten zien, met slimme logistieke systemen, waar allerlei decentrale energie oplossingen worden toegepast en afvalwater uit de stad wordt hergebruikt voor onder andere het produceren van voedsel.

Stel dat we nu eens voor dit ene thema zouden kiezen. Een thema dat inspireert en ook de topsectoren echt verbindt! Natuurlijk blijven de sectoren gewoon zelfstandig ondernemen en hun eigen niches ontwikkelen, maar op één punt gaan we excelleren.

En dus gaat de topsector 'Chemie' samen met 'Energie' en 'Water' nieuwe vormen van recycling ontwikkelen en nieuwe biobrandstoffen; Gaat 'Chemie' met 'Tuinbouw' aan de slag met natuurlijke grondstoffen; Kan de sector 'Energie' samen met 'High Tech Systems' smart grids implementeren, werken aan warmtenetten en vol voor slimme energiebesparing in de bebouwde omgeving gaan; Gaat de 'Creatieve Industrie' samen met 'Tuinbouw' en 'Water' allerlei nieuwe concepten ontwikkelen rondom Urban Farming, en nieuwe vormen van wonen en werken op het water bedenken; Specialiseren 'High Tech Systems' en 'Logistiek' zich in intelligente netwerken; Gaat de topsector 'Water' en 'Tuinbouw' afvalwater uit de stad hergebruiken voor nieuwe waardevolle toepassingen en ontwikkelen 'Water' en 'Energie' schone binnenvaartschepen; Ontwikkelt de sector 'Logistiek' met 'High Tech Systems' unieke en duurzame transportsystemen; gaan 'Life Sciences & Health' en 'High Tech Systems' voor het langer zelfstandig kunnen wonen van ouderen; en investeren 'Tuinbouw' en 'Life Sciences & Health' in preventieve gezondheidszorg door gezonde voeding en 'Tuinbouw' en 'Energie' in de kas als energiebron; Gaan 'Agro' en 'Tuinbouw' voor verduurzaming, gezondheid en smaak en ontwikkelt zij nieuwe, lokale ketens.

Voelt u 'm?

Hier is Nederland goed in. Hierin zijn wij vandaag nog echt uniek. Hierin hebben we internationaal een positie. Hierin kunnen we excelleren. Alleen zo kunnen we internationaal een statement maken, excellent zijn op één thema: het creëren van een toekomstgericht en maatschappelijk verantwoord leven in een Sustainable Urban Delta.

Want: vandaag is Nederland goed in haar integrale aanpak, zijn we heel efficiënt en doelmatig, zijn we innovatief en lopen we voorop op het gebied van duurzaamheid. We zijn een land dat haar belangrijkste inkomsten haalt uit de export. Het maakt niet uit waar je komt, maar overal kom je Nederlanders tegen .. Vooral omdat veel bedrijven in Nederland marktleider zijn in een niche en dus internationaal heel actief. En marktleiderschap in de nichemarkten van vandaag betekent een sleutelpositie in de nieuwe en duurzame wereldeconomie van morgen.

Vandaag is het een feit - ook in Nederland - dat grote bewegingen op het gebied van duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen niet veroorzaakt worden door de overheid, maar met name door de steden zelf, de burgers en de bedrijven middels organisaties zoals MVO Nederland. Vandaag weten we ook dat de enige innovatie die Nederland nog nodig heeft, bestuurlijke innovatie is.

Vandaag is er nog steeds heel veel kennis en kunde aanwezig in Nederland. Zo vindt men het in Australië een hele prestatie als je zoveel geld investeert in een energiezuinig gebouw met een '5 star label'. Maar volgens een Australische professor is dat in Nederland gelijk aan ons standaard bouwbesluit.

Wij produceren op een duurzame wijze 80 kilo tomaten per m² per jaar en gebruiken per kilo maar 4 liter water, terwijl in veel landen nauwelijks de 4 kilo tomaten per m² wordt gehaald, waar wel 80-200 liter water per kilo product voor nodig is.

Vandaag weten we ook dat lokaal geteeld voedsel haar afzet heeft in een straal van 700 à 800 kilometer en dat dit ook voor Nederland geldt. Onze grootste afzet van groenten vindt tenslotte plaats in Duitsland ... En dat er om de grote metropolen een soort 'green belt' ontstaat, zoals bij Sao Paulo, waarbij ongeveer op 1,5 uur rijden kleinschalige voedselproductie plaatsvindt maar wat met het opkomen van de middenstand snel zal groeien tot professionele land- en tuinbouw.

Vandaag bestaat er al een project dat afvalwater uit de stad opwerkt tot kwaliteit één water, dat wordt hergebruikt voor het produceren van voedsel en dat project heet Delft Blue Water.

En zo kan ik al heel veel concrete projecten benoemen in Nederland die direct een bijdrage leveren aan het wonen en werken in een duurzame stad en ik weet zeker dat u er nog veel meer kent.

En de overheid?

Voor hen wordt het leven een stuk makkelijker. Het scheelt heel veel discussies en geeft focus op wat echt moet gebeuren. En als we investeren, dan investeren we vooral in wat toekomstig rendement oplevert.

We hebben in ieder geval geen discussies meer over schaliegas, want we gebruiken niet meer fossiel, maar gewoon onze hersenen.

We weten ook waar de handelsmissies naar toe gaan en dat de burgemeesters van de grote metropolen onze belangrijkste klanten zijn ...

We kunnen het leven voor onze minister Lilianne Ploumen een stuk aangenamer maken als we haar duidelijk kunnen brieven vanuit het bedrijfsleven, haar één thema meegeven in plaats van 10 aparte sectoren. We kunnen dan vraag en aanbod veel beter op elkaar afstemmen. Waar het in Belo Horizonte op dit moment gaat om het bouwen van ziekenhuizen en urbane logistiek en Rio de Janeiro behoefte heeft aan Green Buildings, is voor Beijing de luchtkwaliteit en stinkende riolen grote prioriteit. We hebben in Nederland de oplossing, we hoeven die er alleen nog maar naar toe te brengen...

We hoeven dan ook niet drie jaar na te denken over een exportfinanciering en een garantiestelling vanuit de overheid voor het financieren van internationale projecten. Want we zien dan direct het grote belang. En we creëren daarbij ook nog extra voordelen als er voor deze regeling een consortium is samengesteld met Nederlandse en lokale MKB+ bedrijven en de activiteiten passen binnen het thema van 'Duurzame Urban Delta's.

We hoeven ons ook niet meer druk te maken over het in stand houden van werkgelegenheid in de buitengebieden in Nederland, want ook Nederland ontkomt niet aan een wereldwijde trend en het maakt het leven een stuk eenvoudiger als we beseffen dat natuur en stad niet altijd door elkaar heen kunnen lopen en dat het de keuze van de Sperwer is om op een bedrijventerrein in Vlaardingen te nestelen en niet op de Veluwe.

En dat het tenslotte vooral niet alleen gaat om het ontwikkelen van nog meer nieuwe technologie, maar om het toepassen daarvan. Dat de overheid kan helpen om Nederland als één groot referentieproject zichtbaar te maken door te verbinden. Internationaal een statement te maken.

Het is net Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen :-)

Want vandaag geeft MVO Nederland een ambitie die naadloos past bij de kansen voor BV Nederland. Niet alleen om samen, als ondernemingen, te groeien en te leren van de prachtige ambitie-thema's van MVO Nederland, maar ook om hier business mee te kunnen genereren in een wereld die vraagt om oplossingen, waar wij vandaag al zoveel antwoorden op hebben.

Nederland kan een grote rol spelen in de wereldwijde veranderingen naar een meer duurzame wereld. Nederland biedt vandaag al perspectief op een duurzaam en maatschappelijk verantwoord leven.

Vandaag zet MVO Nederland een ambitie neer. Ik daag u uit om die ambitie waar te maken!

Dank u wel.